

LIETUVOS RESPUBLIKOS
PRINCIPINĖS KARIUOMENĖS STRUKTŪROS 2019 METAIS, PLANUOJAMOS
PRINCIPINĖS KARIUOMENĖS STRUKTŪROS 2024 METAIS NUSTATYMO, KARIŲ,
CIVILINĘ KRAŠTO APSAUGOS TARNYBĄ ATLIEKANČIŲ STATUTINIŲ VALSTYBĖS
TARNAUTOJŲ IR KARIUOMENĖS DARBUOTOJŲ, DIRBANČIŲ PAGAL DARBO
SUTARTIS IR GAUNANČIŲ DARBO UŽMOKESTĮ IŠ VALSTYBĖS BIUDŽETO IR
VALSTYBĖS PINIGŲ FONDŲ (IŠSKYRUS DARBUOTOJUS, GAUNANČIUS DARBO
UŽMOKESTĮ IŠ EUROPOS SĄJUNGOS STRUKTŪRINĖS, KITOS EUROPOS
SĄJUNGOS FINANSINĖS PARAMOS IR TARPTAUTINĖS FINANSINĖS PARAMOS
LĖŠŲ (IŠSKYRUS TECHNINĖS PARAMOS LĖŠAS), RIBINIO SKAIČIAUS 2019 M. IR
2024 M. PATVIRTINIMO ĮSTATYMO NR. XIII-1210 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statutinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrines, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatymo Nr. XIII-1210 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) parengtas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 1, 2, 5, 9, 10, 25, 60, 61¹, 63, 65, 65¹ straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 61² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios ir jo lydimųjų įstatymų ir Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 2, 4, 5, 6, 6¹, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 35, 36, 41, 41¹ straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo ir jo lydimųjų įstatymų projektus, kuriais siekiama įtvirtinti karinio personalo rezervo pertvarką, atsisakyti civilinės krašto apsaugos tarnybos.

Principinėje kariuomenės struktūroje patvirtinti kariniai vienetai, kuriems suformuotos taikos ir karo meto užduotys, ir juose nuolatinei atliekantys tarnybą kariai nelaikytini kariuomenės rezervu. Krašto apsaugos savanorių pajėgos jau šiuo metu yra įvardytos kaip atskira, specifinė pajėgų rūšis, šioms pajėgoms ne tik Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas, bet ir valstybės ginkluotos gynybos operaciniai planai, krašto apsaugos ministro ir kariuomenės vado įsakymai nustato savarankiškas užduotis tiek taikos metu, tiek Lietuvos kariuomenei teikiant pagalbą kitoms valstybės ar savivaldybių institucijoms, tiek ir karo padėties metu. Pažymėtina, kad kariai, kurie atlieka nenuolatinę karo tarnybą šiose pajėgose, yra paskirti į konkrečias pareigas, turi nuolatinės užduotis. Atsižvelgiant į tai, tokios nuolatinės struktūros kariuomenės pajėgos neturėtų būti laikomos kariuomenės rezervu.

Statutinių valstybės tarnautojų, atliekančių civilinę krašto apsaugos tarnybą pagal civilinės krašto apsaugos tarnybos sutartis, užimamos pareigos nesusijusios su civilinei krašto apsaugos tarnybai būdingais ypatumais, nustatytais Lietuvos Respublikos civilinės krašto apsaugos tarnybos statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatyme. Statutinių valstybės tarnautojų užimamos pareigos nereikalauja statutinių santykių, šių asmenų vykdomos funkcijos pagal jų pobūdį priskirtinos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybėms, todėl siekiama atsisakyti civilinės krašto apsaugos tarnybos.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą inicijavo Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija. Įstatymo projektą parengė Krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos kariuomenės specialistai.

3. Dabartinis teisinis įstatymo projekte aptartų teisinių santykių reglamentavimas

Principinės kariuomenės struktūros 2019 metais, planuojamos principinės kariuomenės struktūros 2024 metais nustatymo, karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių statutinių valstybės tarnautojų ir kariuomenės darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto ir valstybės pinigų fondų (išskyrus darbuotojus, gaunančius darbo užmokestį iš Europos Sąjungos struktūrines, kitos Europos Sąjungos finansinės paramos ir tarptautinės finansinės paramos lėšų (išskyrus techninės paramos lėšas), ribinio skaičiaus 2019 m. ir 2024 m. patvirtinimo įstatyme nurodomi nuolatiniai kariuomenės junginiai, daliniai ir jiems prilyginti kariniai vienetai, taip pat ribiniai karių, civilinę krašto apsaugos tarnybą atliekančių asmenų skaičiai.

Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme nustatyta, kad tarnyba rezerve yra privalomosios karo tarnybos rūšis. Tarnyba rezerve skirstoma į aktyviojo rezervo karo tarnybą ir parengtojo rezervo karo tarnybą (2 str. 20 d.). Tarnyba aktyviajame rezerve yra karių savanorių ir kitų aktyviojo rezervo karių atliekama tarnyba kariniuose ir aktyviojo rezervo kariniuose vienetuose (22 str. 2 d.). Parengtojo rezervo karo tarnyba yra parengtojo rezervo karių atliekama tarnyba parengtojo rezervo kariniuose vienetuose (24 str.).

Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo 71 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad civilinė krašto apsaugos tarnyba nustatyta tvarka atliekama krašto apsaugos sistemos institucijose, kitose valstybės ar savivaldybių institucijose ar įstaigose, taip pat tarptautinėse ar Europos Sąjungos institucijose arba užsienio valstybių institucijose, kai tarnybinėms funkcijoms atlikti nebūtina būti profesinės karo tarnybos kariu, tačiau reikia turėti specialių žinių ir (ar) patirties krašto apsaugos sistemoje, ir tarnybos specifikai ar atliekamoms funkcijoms būtinai statutiniai santykiai.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo projekte kiti aktyviojo rezervo kariai pervadinami į savanoriškos nenuolatinės karo tarnybos karius, o parengtojo rezervo kariai – į aktyviojo rezervo karius, taip pat atsisakoma civilinės krašto apsaugos tarnybos.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai

Įstatymo projektas nėra skirtas verslo sąlygoms ir plėtrai.

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Siekiant įtvirtinti karinio personalo rezervo pertvarką turės būti priimti šių įstatymų pakeitimai:

1. Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 2, 4, 5, 6, 6¹, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 35, 36, 41, 41¹ straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo projektas;

2. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 2, 10¹, 13, 21, 22, 23, 28, 29, 32¹, 34, 35, 36, 37, 38, 43, 44, 48, 49, 50, 54, 55, 59, 60, 61¹, 63, 64, 65, 68 ir 69 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;

3. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas;

4. Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo Nr. IX-703 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

5. Lietuvos Respublikos kariuomenės drausmės statuto 8, 21, 23, 38 ir 58 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 2¹ straipsniu įstatymo projektas;

6. Lietuvos Respublikos karių materialinės atsakomybės įstatymo Nr. VIII-1857 1, 4, 10, 12, 13, 15, 21 ir 25 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 1¹ straipsniu įstatymo projektas;

7. Lietuvos Respublikos Lietuvos šaulių sąjungos įstatymo Nr. VIII-375 8 ir 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

8. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos įstatymo Nr. VIII-1649 23 ir 64 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

9. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

10. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

11. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 61 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

12. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 558 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

Siekiant panaikinti civilinę krašto apsaugos tarnybą turės būti priimti šių įstatymų pakeitimų projektai:

1. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 1, 2, 5, 9, 10, 25, 60, 61¹, 63, 65, 65¹ straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, įstatymo papildymo 61² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas;

2. Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo Nr. VIII-49 priedėlio pakeitimo įstatymo projektas;

3. Lietuvos Respublikos tarptautinių operacijų, pratybų ir kitų karinio bendradarbiavimo renginių įstatymo Nr. I-555 1 ir 4 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;

4. Lietuvos Respublikos karo policijos įstatymo Nr. VIII-911 2 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas;

5. Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

6. Lietuvos Respublikos civilinės krašto apsaugos tarnybos statuto patvirtinimo ir įgyvendinimo įstatymo Nr. IX-1669 pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektas;

7. Lietuvos Respublikos asmenų, slapta bendradarbiavusių su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis, registracijos, prisipažinimo, įskaitos ir prisipažinusiųjų apsaugos įstatymo Nr. VIII-1436 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

8. Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1370 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

9. Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1393 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas;

10. Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statuto pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1381 1 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įgyvendinamųjų teisės aktų sąrašas nurodytas aiškinamuosiuose raštuose dėl Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 1, 2, 5, 9, 10, 25, 60, 61¹, 63, 65, 65¹ straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 61² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios ir jo lydimųjų įstatymų projektų, taip pat dėl Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 2, 4, 5, 6, 61, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 35, 36, 41, 41¹ straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo ir jo lydimųjų įstatymų projektų.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*, yra: „aktyvusis rezervas“, „civilinė krašto apsaugos tarnyba“, „tarnyba aktyviajame rezerve“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Seime registruoti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo Nr. VIII-723 1, 2, 5, 9, 10, 25, 60, 61¹, 63, 65, 65¹ straipsnių ir šeštojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 61² straipsniu ir septintojo skirsnio pripažinimo netekusiu galios ir jo lydimųjų įstatymų projektai.

Vyriausybei pateikti svarstyti Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo Nr. I-1593 2, 4, 5, 6, 6¹, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 31, 35, 36, 41, 41¹ straipsnių ir IV skyriaus pavadinimo pakeitimo įstatymo ir jo lydimųjų įstatymų projektai.

Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministras
Eimutis Misiūnas

Krašto apsaugos viceministras

Vytautas Umbrasas